

RIONED haalt riolering 'een beetje boven de grond'

Nederland vervult een voortrekkersrol op het gebied van normering in de rioleringssector, bijvoorbeeld als het gaat om 'water op straat' en inundatie bij overbelasting van het watersysteem. Het buitenland zou die normen - bedoeld om de schadekans bij verschillende systemen en situaties gemakkelijker te kunnen beoordelen - graag overnemen, zegt Hans Gaillard, burgemeester van Son en Breugel en sinds vorig jaar de nieuwe voorzitter van Stichting RIONED. "We krijgen echter wel te maken met de wet van de remmende voorsprong, want sommige normen lijken in toenemende mate een eigen leven te gaan leiden. Daarom gaan we, onder meer in proeftuinen, meer kijken naar de praktijk op lokaal niveau."

De leidende positie van Nederland op het gebied van normering is opgebouwd onder Tijme Bouwers, die twaalf jaar lang voorzitter van Stichting RIONED is geweest en van wie tijdens de RIONEDdag op 2 februari in Utrecht afscheid wordt genomen. "In de kennisstrategie, zoals die door het bureau van RIONED is ontwikkeld, gaan we nu een nieuwe fase in, waarbij we niet alleen kijken naar de normen, die heel belangrijk blijven, maar ook naar de feitelijke toestand op bepaalde locaties. In de proeftuinen meten we hoe de algemene normen uitwerken in specifieke, praktische situaties. Met die gegevens kunnen we verdere verfijning bereiken en zorgen voor meer maatwerk." Doordat ook oorzaken én oplossingen voor bestaande problemen naar boven komen, krijgen beheerders en bestuurders beter inzicht. In het Bestuursakkoord Water, dat de lagere overheden hebben afgesloten met het Rijk, zijn ook afspraken vastgelegd over de positieve manier waarop met name gemeenten en waterschappen gaan samenwerken. "Dat vind je al terug in de proeftuinen, waarin gemeenten samen optrekken met STOWA, onze zusterorganisatie vanuit de waterschappen. Door dit alles is een doelmatiger aanpak mogelijk, waardoor we ook in de toekomst met minder financiële inspanning een goed functionerend systeem behouden."

Kenniscoaches

Gaillard wijst in dit verband ook op het belang van de kenniscoaches, waarvoor Stichting RIONED namens de partijen van het bestuursakkoord verantwoordelijk is. Gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven die samen aan een doelmatiger waterbeheer werken, kunnen een kenniscoach inschakelen, die met zijn of haar kennis en vaardigheden een nieuwe impuls kan geven aan de regionale samenwerking. "We zijn daar een eind mee op weg. Het ministerie van Infrastructuur & Milieu heeft inmiddels een beschikking afgegeven, waardoor we de kenniscoaches nu over het hele land kunnen uitrollen. Dit is een belangrijke ontwikkeling, waarvan we veel verwachten."

Ombuigen

De grootste uitdaging in het stedelijk waterbeheer is wellicht het realiseren van een structurele, jaarlijkse besparing van 380 miljoen euro vanaf 2020 ten opzichte van 2010, terwijl tegelijkertijd investeringen nodig zijn, bijvoorbeeld voor het vervangen van rioleringsystemen die aan het einde van

hun levensduur zijn. Hans Gaillard spreekt in plaats van bezuinigen liever van ombuigen. "Door de financiering die in het verleden is toegepast bij de aanleg van rioleringen, lopen we nu tegen een financieel probleem aan. Die aanleg is altijd onderdeel geweest van de grondkosten en bijvoorbeeld ondergebracht in de exploitatie van een nieuwbouwwijk. Vervolgens is geen geld gereserveerd voor het na 40 tot 60 jaar vervangen van de riolering. Dat betekent dat je op enig moment alsnog met die kosten te maken krijgt en de lasten daarvan moet nemen. Die situatie gaat de komende jaren nadrukkelijk een rol spelen. Geprobeerd wordt deze vervangingsinvesteringen zoveel mogelijk te beperken, door er zo effectief en efficiënt mogelijk mee om te gaan. Dat lukt steeds beter. In mijn eigen gemeente, Son en Breugel, moesten we de riolering in een aantal jaren 60-wijken echt vervangen. We hebben de keuze gemaakt dat niet heel rigoreus te doen, maar een deel van de problemen op te lossen door bestaande rioleringsbuizen niet te verwijderen, maar te voorzien van kunststof binnenleidingen. Voor een derde van de kosten kunnen we weer 30 jaar vooruit."

Als burgemeester heeft Gaillard sinds 2003 te maken gehad met stedelijk waterbeheer en riolering, maar zijn belangstelling daarvoor is pas flink gaan groeien sinds hij aan de slag is gegaan bij Stichting RIONED. In 2009 is hij gevraagd namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als vice-voorzitter zitting te nemen in het bestuur van RIONED. Vorig jaar is hij Tijme Bouwers opgevolgd als voorzitter. "Aanvankelijk werd ik alleen in een bredere context, bijvoorbeeld bij herinrichtingsplannen of de aanleg van nieuwbouwwijken, met stedelijk waterbeheer en riolering geconfronteerd. Vervanging van riolering maakt het ook in financiële zin mogelijk de bovenliggende wegen opnieuw in te richten."

Goed georganiseerd

Het is Gaillard de afgelopen jaren vooral opgevallen dat de rioleringssector in meerdere opzichten heel goed is georganiseerd. "Bij de meest recente benchmark is 100 procent deelname gerealiseerd. Dat presteert geen enkele gemeentelijke sector. Daarnaast zie ik dat mensen die zich bezighouden met riolering en stedelijk waterbeheer, elkaar graag opzoeken. Het is een hecht en betrokken gezelschap. Dat blijkt steeds weer tijdens de RIONEDdag, waar elk jaar ruim 800 mensen uit de sector aanwezig zijn. RIONED is bovendien een

Hans Gaillard

kennisplatform waar alle betrokkenen een plek hebben. Niet alleen de rijksoverheid, de provincies, de waterschappen en de gemeenten, maar ook de ingenieursbureaus en bijvoorbeeld de producenten van rioolbuizen zitten bij elkaar aan tafel, ook in programmacommissies. Dat is behoorlijk uniek en zorgt ervoor dat deze sector slagvaardiger, gericht en sneller kan werken."

RIONEDdag

Voorzitter Gaillard is één van de sprekers tijdens de RIONEDdag. Zijn thema: De ontwikkeling van het stedelijk waterbeheer. "Ik wil drie boodschappen overbrengen. Als eerste zal ik het hebben over kennisontwikkeling. Daarna komt de rol van RIONED aan de orde bij het ontwikkelen en uitdragen van een visie op riolering en stedelijk waterbeheer. Het is de kracht van de stichting dat zij werkt vanuit een visie die niet om de haverklap verandert en tegelijk gebruik maakt van steeds nieuwe instrumenten, zoals de proeftuinen. Ik vind wel dat RIONED, waar veel kennis en toewijding in de richting van het veld aanwezig is, op dit gebied wat meer een trekkersrol mag vervullen: de riolering mag best een beetje boven de grond komen. De derde boodschap is dat we vaker het land in gaan, want bij regionale projecten kunnen we zoals gezegd de normen relateren aan de praktijk en op die manier verfijnen."